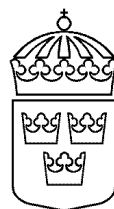

Riksdagens protokoll 1997/98:2

Tisdagen den 16 september

Protokoll
1997/98:2

Kl. 14.00 – 14.50

Efter gudstjänst i Storkyrkan, där predikan hölls av universitetslektor Björn Skogar, öppnades riksmötet i kammarens plenisal enligt det program som i bilaga fogats till detta protokoll.

1 § Öppnande av riksmötet

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag hemställer att Ers Majestät öppnar riksmötet 1997/98.

Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN:

Fru talman! Ärade riksdagsledamöter! Efter en sommar som har erbjudit de bästa förutsättningar för rekreation inleder riksdagen nu ett nytt arbetsår. Många och viktiga frågor kommer åter att behandlas.

När det gäller landets ekonomi har många svåra beslut tagits under de senaste riksmötena i syfte att minska svenska statens lånebehov och skuldbörda. Detta kan förhoppningsvis öka det ekonomiska utrymmet för riksdagens initiativ. Problemen med den höga arbetslösheten kommer även i fortsättningen att vara av central betydelse för arbetet i riksdagen.

Under den gångna sommaren har den europeiska kontinenten drabbats av en allvarlig översvämningskatastrof, vilket dock inte påverkat Östersjön i befarad omfattning. Friskt och rent vatten i Östersjön är i högsta grad ett svenskt intresse, men också en fråga för samarbetet mellan länderna kring detta hav.

De av föregående riksmöte beslutade förändringarna i totalförsvaret håller på att genomföras. Försvarsmakten har tilldelats utökade uppgifter i internationell verksamhet. Jag har nyligen haft möjlighet att både följa en övning inom Partnership for Peace och besöka de svenska enheterna i Bosnien och Makedonien. Vi har all anledning att vara stolta över de svenskar som i dessa sammanhang genomför viktiga uppgifter på ett förtjänstfullt sätt.

Sveriges medverkan genom åren i internationella fredsbevarande uppgifter är ett bevis på vårt konsekventa stöd för FN. Vår plats i säkerhetsrådet har givit oss ökade möjligheter att föra fram våra synpunkter. Ett värdefullt tillfälle att diskutera Sveriges roll inom FN-arbetet gavs när den nye generalsekreteraren nyligen besökte Sverige – i somras.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Möjligheterna att utnyttja vårt medlemskap i Europeiska unionen har successivt blivit större, till gagn bl.a. för vår glesbygd. Ökade erfarenheter har efter hand resulterat i ett alltmer effektivt samarbete över gränserna.

Under det gångna riksdagsåret har drottningen och jag avlagt statsbesök i Chile såväl som Sydafrika. Nästa vecka kommer vi att hälsa Österrikes president välkommen, och senare under hösten kommer Rysslands president att avlägga statsbesök i Sverige. Statsbesöken är av stor betydelse. De fördjupar och förnyar kontaktytorna mellan de berörda länderna. Större kunskap och förståelse bidrar självfallet till att öka samarbetet.

Under hösten kommer kronprinsessan Victoria att påbörja sin viktiga utbildning i hur det svenska samhället är uppbyggt och fungerar. Hon kommer att göra en rad informationsbesök både här i riksdagen och hos olika regeringsorgan. De kunskaper hon då inhämtar kommer att hjälpa henne att sköta sina uppgifter framdeles. Kronprinsessan ser fram emot denna utbildningsperiod med både tillförsikt och tacksamhet.

Vi kommer alla att med intresse följa ert arbete. Jag vill nu önska er – valda ombud för Sveriges folk – lycka och framgång i ert ansvarsfulla värv.

Med dessa ord förklarar jag riksmötet 1997/98 öppnat.

Regeringsförklaring

2 § Regeringsförklaring

Anf. 3 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, fru talman, ärade ledamöter av Sveriges riksdag, mina damer och herrar! Svenska folket kan möta nästa sekel med tillförsikt och framtidstro. Vi kommer att ta steget in i 2000-talet med hög tillväxt, låg inflation och sjunkande arbetslöshet.

Låneberoendets tid är förbi. Överskott i de offentliga finanserna skall pressa tillbaka statsskulden.

Vi kan åter forma vår gemensamma framtid – ett samhälle där ingen lämnas utanför.

På stabil grund kan politiken inriktas mot att utveckla Sverige.

- *Arbetslösheten skall betingas.* År 2000 skall den öppna arbetslösheten vara halverad till 4 %. Därefter är målet full sysselsättning.
- *Skolan, vården och omsorgen skall förbättras.* Regeringen vill utveckla välfärdens kärna. Därför skall nya resurser i första hand tillföras skolan, vården och omsorgen om barn och äldre.
- *Rättvisan skall stärkas.* När utrymme finns skall de som har burit tyngst bördor i saneringen av de gemensamma finanserna stå främst. Valet mellan skattesänkningar och bidragsförändringar skall styras av vad som bäst gynnar en rättvis fördelning och mest bidrar till tillväxt och ökad sysselsättning.

Regeringen kan inte acceptera att löntagarnas uppoffringar under de svåra år som vi har bakom oss används till att finansiera skattelättnader för höginkomsttagare under de goda år som ligger framför oss.

Fria och trygga människor, ett vitalt näringsliv och internationellt engagemang skall känneteckna vårt land i det nya seklet. Med en politik som står i samklang med övriga Europa skall vi ta steget in i 2000-talet.

På fyra hörnstenar skall Sverige byggas starkt inför framtiden.

För det första: Sverige skall möta 2000-talet genom ett starkt internationellt engagemang i den globala miljö vi lever i.

Regeringens utrikespolitiska mål är att ytterligare intensifiera Östersjösamarbetet, att spela en aktiv roll i EU-arbetet, att vara pådrivande i utvidgningen av EU, att verka för ökad säkerhet och samarbete i Europa, att delta i fredsfrämjande uppdrag samt att vidmakthålla ett aktivt internationellt engagemang för solidaritet och rättvisa.

Sveriges militära alliansfrihet, syftande till att vårt land skall kunna vara neutralt i händelse av krig i vårt närområde, består. Den förenas med en stark vilja till ansvarstagande och samarbete. Därmed värnar vi bäst vårt lands frihet och oberoende. Vårt mål är en ny alleuropeisk säkerhetsgemenskap.

Europa blir en allt säkrare kontinent. Länderna knyts närmare varandra. Organisationer som EU, Nato, OSSE och Europarådet får tydligare roller. Ryssland inlemmas alltmer i de europeiska samarbetsstrukturerna.

Sveriges samverkan med övriga nordiska länder bygger på en bred värdegemenskap. Det nordiska samarbetet förblir en stabil plattform för konkret samverkan och internationellt agerande. Det skall utvecklas under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet under 1998.

Östersjöregionen kan bli Europas främsta tillväxtregion. Länderna runt Östersjön flätas samman i en allt snabbare takt. Sverige skall gå i spetsen för att förverkliga visionen om Östersjön som en framtidsregion. Insatser görs för att förbättra energiförsörjningen, stärka miljösamarbetet, sammanlänka infrastrukturen, riva handelshinder, utveckla utbildnings-samarbetet och skärpa brottsbekämpningen. Vi vill också stärka samarbetet mellan EU och Barentsområdet.

Att – från öst till väst – binda samman länderna i Europa är en historisk uppgift för att uppnå fred, god miljö och ökat välstånd genom en god ekonomisk och social utveckling. Sverige förespråkar att alla kandidatländer som uppfyller de demokratiska kraven skall inbjudas till en gemensam förhandlingsstart om medlemskap i EU.

Det är inte aktuellt med ett svenskt deltagande i valutaunionen EMU då den startar den 1 januari 1999. Detta ställer fortsatt stora krav på starka offentliga finanser, varaktigt låg inflation och en bättre fungerande lönebildning.

Frihandel – byggd på gemensamma regler, färre tullar och mindre handelshinder – är av vital betydelse för Sveriges utveckling. En effektivisering av EU:s inre marknad utan illojal skattekonkurrens och snedvridande subventioner skulle gynna konsumenter och företag i samtliga länder i unionen.

Föreanta nationerna är det viktigaste redskapet för att möta de globala hoten mot mänskligheten. Det kommande året präglas av arbetet med att reformera och stärka FN. Vi skall fullt ut ta det ansvar för internationell fred och säkerhet som medlemskapet i säkerhetsrådet ger oss. Konfliktförebyggande och social utveckling ges prioritet. Arbetet för internationell nedrustning drivs vidare.

Sverige går emot den internationella trenden och ökar stegvis biståndet. Särskild vikt fästs vid att bekämpa fattigdom, främja demokrati och

mänskliga rättigheter. Under hösten presenteras en ny enhetlig politik för samarbetet med Afrika. Ett motsvarande arbete genomförs för Asien.

Sverige skall ha ett modernt och starkt totalförsvar med god förmåga till anpassning efter den säkerhetspolitiska utvecklingen. En förnyad bedömning av det säkerhetspolitiska läget görs under 1998 med speciell uppmärksamhet riktad mot de civila hoten och riskerna.

I f.d. Jugoslavien utför svensk personal en riskfylld och viktig uppgift. Sverige skall också fortsättningsvis aktivt bidra till fred, försoning, återuppbyggnad och flyktingars frivilliga återvändande.

Det internationella kommando och regionala utbildningscenter som Sverige har upprättat inom ramen för Partnerskap för fred skall utvecklas. Sverige skall delta i uppbyggandet av en snabbinsatsstyrka som skall kunna stå till FN:s förfogande.

Moderniseringen av flyktingpolitiken fortsätter. Rättssäkerheten och humaniteten i asylprocessen stärks. Det europeiska samarbetet fördjupas.

Sveriges utrikespolitik skall präglas av solidaritet, samarbete och ett aktivt engagemang. Så skapas respekt och förtroende för Sverige i vår omvärld.

För det andra: Sverige skall möta 2000-talet på ett sätt som skapar en långsiktigt hållbar tillväxt i en allt hårdare konkurrens.

Regeringens tillväxtpolitiska mål är att bibehålla stabila offentliga finanser och prisstabilitet, att förbättra kompetensen inom samhällets alla områden, att möjliggöra fler och växande företag och att vidare utveckla en konkurrenskraftig exportsektor.

Sveriges ekonomi är stark. De offentliga utgifternas andel av ekonomin faller kraftigt. Den konjunkturuppgång som har inletts är den första på 30 år som inte har skapats av ett försämrat värde på kronan eller en expansion av finanspolitiken. Utsikterna att i Sverige kunna kombinera en god tillväxt med låg inflation är goda. Räntorna har halverats. Investeringarna är höga. Köpkraften stärks. Arbetslösheten minskar.

En väl fungerande lönebildning är avgörande för att den utvecklingen skall fortgå. Förslag till åtgärder som syftar till att underlätta lönebildningen utreds för närvarande. Huvudansvaret vilar dock på arbetsmarknadens parter.

Antalet nystartade företag är rekordhøgt. Ett ökat småföretagande är en sund utveckling, som ytterligare skall stärkas i dialog och samarbete med näringslivet. Företagandet underlättas genom bl.a. en förkortning av sjuklöneperioden till 14 dagar och skattelättnader för huvuddelägare av företag. Den fria konkurrensen stärks genom åtgärder mot ekonomisk brottslighet.

Arbetsmarknadspolitiken utvecklas. Den skall upprätthålla en hög kompetensnivå bland de arbetslösa. Samverkan förbättras, och det lokala inflytandet stärks. Åtgärder vidtas för att ingen människa under 25 år skall behöva gå arbetslös mer än 100 dagar. En generationsväxling möjliggörs på arbetsmarknaden.

Regeringens ambitioner stärks av medlemskapet i EU. Fördragets sysselsättningsavsnitt skall det närmaste året konkretiseras för att få en reell effekt för de 18 miljoner människor som är arbetslösa i EU.

Sverige skall konkurrera på en växande världsmarknad med ny teknik och modern produktion. Arbetet för att ställa om Sverige till ekologisk hållbarhet fortsätter. Målet är att till nästa generation kunna lämna över

ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. En tydlig politik och aktiva medborgare driver fram ett ökat kretsloppstänkande.

Miljölagstiftningen breddas, skärps och samlas i en miljöbalk. Tydliga mål läggs fast. Genom de lokala investeringsprogrammen ges kommunerna möjlighet att påbörja omställningen till ökad hållbarhet och minska arbetslösheten. Infrastrukturen förbättras. Transportsystemen utvecklas inom ramen för ekologiskt hållbar tillväxt. Informationsteknik skall användas för att stärka medborgarnas kompetens och Sveriges position som framtidsmarknad för investeringar i högteknologisk produktion och utveckling.

Avvecklingen av kärnkraften inleds. I bred samverkan mellan stat, kommuner och näringsliv skall ny teknik, effektivare användning och miljövänlig produktion utvecklas. En delegation för att främja miljöanpassad upphandling inrättas. Insatser för vår egen omställning kan främja utvecklingen i hela Östersjöområdet.

Det svenska jordbruket är världsledande vad gäller kvalitet, djurskydd och miljöhänsyn. Produktionens effektivitet skapar konkurrenskraftiga priser. Jordbruksnäringen är avgörande för landsbygdsutvecklingen. Ytterligare insatser för att förbättra svensk livsmedelsproduktion övervägs. En radikal förändring av EU:s jordbrukspolitik är nödvändig för att konsumentkraven fullt ut skall få effekt på varor och produktion.

Den förestående konjunkturuppgången måste komma hela Sverige till del. Regionalpolitiken utvecklas och förbättras. Det regionala utvecklingsarbetet bör få en djupare demokratisk förankring. Försöken med självstyrelseorgan i Skåne, Kalmar, Gotland och Västra Götaland följs noggrant upp.

För det tredje: Sverige skall möta 2000-talet med hög kompetens, inte med låga löner.

Regeringens mål är att stimulera varje barns utveckling i unga år, att ungdomar skall kunna möta vuxenvärlden med relevanta färdigheter och hög kompetens, att människor från hela Sverige skall ha möjlighet till en bra högskoleutbildning samt att var och en skall ha goda förutsättningar för kompetensutveckling på sin arbetsplats.

Det livslånga lärandet är en nödvändighet för att pressa tillbaka arbetslösheten och bibehålla en full sysselsättning på framtidens arbetsmarknad. Grunden läggs i skolan. Läraryrket skall utvecklas och stärkas. Användningen av informationsteknik i utbildningen främjas.

Gymnasieskolan förbättras. Alla elever skall ha möjlighet att söka vidare till högskolan. En ny modern lärlingsutbildning införs. Den kvalificerade yrkesutbildningen stärks för att bättre möta skiftande krav på nyckelkompetens på arbetsmarknaden. Kunskapslyftet fortsätter.

Folkbildningens unika möjligheter att öka alla samhällsgruppers deltagande i det livslånga lärandet och i det fria och frivilliga bildningsarbetet skall tas till vara.

Högskolan skall ge både bredd och kvalitet i såväl utbildning som forskning. Rekryteringen till den högre utbildningen från samhällets alla grupper och regioner skall förbättras. Högskolan skall bli mer jämställd och stärkas i sin roll för fortbildning av vuxna i arbetslivet.

Distansutbildning och informationsteknik utnyttjas för att öka tillgänglighet och kvalitet. Högskolan utökas med 15 000 utbildningsplatser

under 1998. Intagningen till merparten av platserna sker redan till vårterminen.

Genom en samordnad forskningspolitik skall svensk forskning befinna sig på högsta internationella nivå. Forskarutbildningen förbättras. Resultaten från forsknings- och utvecklingsarbetet skall spridas och nyttiggöras inom samhällets och näringslivets alla sektorer.

För att möta den stora efterfrågan på kompetens inom informationsteknik utvecklas en särskild IT-utbildning i samarbete med svenskt näringsliv.

Kompetensutveckling på arbetsplatserna är nödvändigt för att utveckla löntagarnas möjligheter och näringslivets styrka i framtiden. Regeringen bjuder därför in arbetsmarknadens parter till samtal om hur vi gemensamt skall förverkliga ett livslångt lärande, också i arbetslivet. Syftet är trefaldigt: att bidra till förnyelse av arbetsorganisationen, att stimulera kompetensutveckling och att underlätta lönebildningen.

För det fjärde: Sverige skall stärkas av att varje människa i frihet och trygghet och med okränkbart människovärde skall kunna utveckla sin livskvalitet och skaparkraft.

Regeringens välfärdspolitiska mål är att livsvillkoren skall vara rättvisa och jämlika, att varje barn skall ha möjlighet att växa upp och utvecklas i trygghet, att ingen människa skall behöva känna rädsla för våld eller hot, att skolan, vården och omsorgen skall förbättras samt att trygghetssystemen skall vara stabila och effektiva.

Människors skaparkraft och kunskap är grunden för en stark samhällsutveckling och en levande demokrati. Inriktningen i 1996 års kulturproposition fullföljs genom att konstnärernas villkor förbättras och författandet och läsandet ges bättre förutsättningar. Det industriella kulturarvet skyddas. Ett arkitekturpolitiskt program kommer att läggas fram.

Skolan, vården och omsorgen är kärnan i välfärdssamhället. Kommunernas ekonomi stärks genom att statsbidragen höjs med 4 miljarder kronor vart år fram till år 2000. Därmed kan kvaliteten förbättras. Antalet lärare kan öka. Barngrupperna på daghem kan bli mindre. Sexårsverksamheten kan utvecklas. De äldre kan få mer tid med personalen inom äldreomsorgen. Alla barn och ungdomar upp till 20 år kan få fri sjukvård, och vårddköerna kan minska. Nya former och ökad kvalitet skapas. Patientens ställning stärks. Tiotusentals arbetstillfällen säkras också därigenom. Samarbetet mellan kommuner och landsting skall utvecklas, främst avseende vården av gamla och psykiskt sjuka.

Barnens bästa kommer att särskilt betonas i regeringens arbete. Socialtjänstlagen ändras så att barnperspektivet stärks och barns rätt hävdas. Alla barns rätt till avgiftsfria skolmåltider i grundskolan lagfästs. Barnbidraget höjs, och ett flerbarnstillägg införs även för barn födda efter år 1995. Arbetet mot sexuellt utnyttjande av barn intensifieras genom en nationell handlingsplan. Innehav av barnpornografi förbjuds.

Ett jämställdhetsperspektiv skall genomsyra alla delar av regeringens politik. Lika lön för lika arbete är ett självklart mål, liksom varje människas möjlighet till självständig försörjning. Kvinnor och män skall kunna kombinera ett utvecklande arbetsliv och ett aktivt föräldraskap.

Förtroendet för de sociala trygghetssystemen skall återupprättas. Kontrollen över de offentliga finanserna innebär att ingen människa skall

behöva ängslas för nya hastiga förändringar i reglerna. Pensionsöverenskommelsen ligger fast. Arbetet fullföljs under året.

De sämst ställda pensionärernas situation uppmärksammas. Pensionärernas bidrag till saneringen av de offentliga finanserna är fullföljt. Fullt inflationsskydd av pensionerna införs fr.o.m. 1999.

Tryggheten i vardagen och kampen mot brottsligheten stärks. Polisens resurser ökar. Lagstiftningen mot kvinnovåld förbättras. Internationell och organiserad brottslighet skall bemötas med kraft. Insatserna mot drogmissbruk intensifieras. Straffsystemet skall moderniseras, och alternativa påföljder utvecklas. Halvtidsfrigivningen avskaffas, och kriminalvården förändras i syfte att på ett bättre sätt förbereda den intagne för ett laglydigt liv i frihet.

Mångfalden är en styrka för Sverige som måste tas till vara på alla samhällsområden. Lika rättigheter och samma möjligheter för alla – oavsett etnisk, kulturell och religiös bakgrund – är en grundläggande strävan i arbetet för ett jämlikt och humant samhälle. En samlad politik för integration kommer att föreläggas riksdagen.

Nazisternas systematiska mordande av judar och oliktankande under andra världskriget står som en evig symbol för demokratins bräcklighet. En bred informationsinsats om förintelsen skall initieras med början i höst.

2000-talet lockar och inspirerar. Människors möjligheter att förverkliga sina drömmar och förhoppningar är framtidens demokratiska garant.

Steget in i 2000-talet kan tas med optimism och framtidstro. Nu kan vi förskjuta fokus från försämringar till förbättringar, från uppoffringar till en rättvis fördelning, från konsolidering till byggandet av en bättre framtid.

Varje människa skall vara med – inte några, inte ett flertal – alla!
(Applåder)

3 § Ceremonin avslutades kl. 14.50.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORS

/Barbro Nordström

Prot. 1997/98:2

16 september

~~Regeringens~~ *Okänt* förklaring
växelargument.

**Program för öppnandet av riksmötet 1997/98 tisdagen den
16 september 1997 kl. 14.00**

Musik under samlingen

av Carl Michael Bellman, Evert Taube och Olle Adolphson

Fanfar

av Ingvar Lidholm

Kungssången

Preludium

ur Holbergsviten av Edvard Grieg

Talmannen

Hans Majestät Konungen

Fanfar

Romans i C-dur

av Jean Sibelius

Statsministern

Marsch

ur Serenad för stråkar, op II av Dag Wirén

Nationalsången

Grande Marche

av Charles Voss

Medverkande

Riksplan:

Arméns musikkår konserterar

Trapphallen:

Högstadiiekören från Sollentuna musikklasser under ledning av

Gisela Hök-Ternström Östersunds spelmän

Folkdansgillet Kedjan paraderar med Sveriges landsskapsfanor

Plenisalen:

Kammarorkestern Musica Vitae från Växjö under ledning av Peter Csaba

Innehållsförteckning

1 § Öppnande av riksmötet.....	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
Anf. 2 HANS MAJESTÄT KONUNGEN	1
2 § Regeringsförklaring	2
Anf. 3 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	2
3 § Ceremonin avslutades kl. 14.50.	7
Bilaga.....	8

